

TOSAMA

ŠTEV. 5
LETO VII

maj
1971

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

9. maj – dan zmage

Vzklik odrešenja 9. maja 1945 je oznanil, da smo premagali in izgnali iz naše domovine najbolj krvoločnega sovražnika svobodoljubnih narodov in delovnega razreda — fašizem druge svetovne vojne. Načelo »smrt fašizmu — svoboda narodu«, s katerim smo se med narodnoosvobodilno borbo pozdravljali, je bilo uresničeno. Uresničen je bil tudi drugi del naloge, ki smo si jo zadali, prenos oblasti na delavski razred. Ustanovili smo novo ljudsko državo in obračunali z osvovrženim staro — jugoslovanskim režimom.

Narodnoosvobodilni boj je pri nas potekal vzporedno s socialno revolucijo, katere cilj je bil osvoboditev dela z uresničitvijo dveh načel: »zemljo tistemu, ki jo obdeluje« in

»tovarne delavcem«. To so zgodovinske parole delavskega razreda, siromašnih kmetov in dninarjev. Za

uresničitev teh načel so mnogi žrtvovali življenja.

S tem, da smo si zagotovili mir, ustvarili novo socialistično državo, smo ustvarili pogoje za nadaljnji razvoj socialne revolucije, ki še traja. Samoupravljanje pri nas ni nič drugega kot uresničevanje že omenjenega načela »tovarne delavcem«, ki je bilo prvič, čeprav za kratek čas, uresničeno v »Pariški komuni«, drugič pa pri nas. Z ustavnimi amandmaji lanskega leta, ko smo razvijali samoupravne odnose znotraj organizacije združenega dela, smo tudi uresničevali načelo. Sedanja ustavna reforma z amandmaji od 20 — 40 tudi postavlja nova določila za uresničitev ciljev, da ne bo takega razkoraka med besedami in dejanji kot je sedaj. Če pravimo, da ima delavec pravico odločati o pogojih in rezultatih dela, **naj resnično tudi odloča.**

Tone Dolenc

Organizacija združenega dela

To ne pomeni samo spremenjenega imena za delovno organizacijo — podjetje, temveč ima svoj vsebinski pomen. Organizacija pomeni, da je nekaj organizirano, nekaj v naprej predvideno. Kaj pa je tu organizirano? Organizirana je proizvodnja, delovanje proizvodnih faktorjev, sredstev za proizvodnjo (orodja, stroji, itd.) in delo delavcev, ki s temi stroji in orodji delajo. To, da delavci delajo s stroji in orodji pa še ne pomeni združitve v tistem sociološko ekonomskem smislu, ki je mišljen pod pojmom organizacija združenega dela.

Ce hočemo razumeti to in če hočemo ostati kar na naših jugoslovanskih tleh, se moramo vrniti malo v zgodovino, v bližnjo in daljnjo preteklost. V stari Jugoslaviji, ko so bila sredstva za proizvodnjo last zasebnih kapitalistov — domačih in tujih, so delavci dobili samo mezde in niso odločali o nobenih skladih in kako se bo tovarna razvijala. Torej sta bila delo in sredstva za proizvodnjo ločena že po lastnini. Delo je bilo družbeno, proizvajalna sredstva in vpliv na delitev dohodka pa zasebna.

Ko je po končani revoluciji 1945. leta pri nas delavski razred prevzel oblast, smo imeli družbeno ureditev, ki je v takih primerih nujna in edino možna — administrativni socializem, za katerega imamo več imen: etatizem, državni kapitalizem, ki pa ne pomeni nič drugega kot plansko gospodarjenje države. Država o vsem odloča, koliko in kaj bo kdo proizvajal, kam bo prodal, koliko bo gradil in določa tudi mezde delavcem. V tem primeru sta tudi oba proizvodna faktorja, sredstva za proizvodnjo in delo ločena, ker je vmes država, ki o vsem odloča.

Pri nas smo se odločili, da bomo razvijali samoupravno družbeno ureditev s postopnim osvobajanjem dela, kar pomeni, da bomo postopno in zavestno izrinili vse, ki so v imenu delavcev odločali o rezultatih njihovega dela in s tem posredno tudi o pogojih dela, o življenju. O vsem tem bo odločal delavec — proizvajalec sam.

Ustava iz leta 1963 je še govorila o osvobajanju dela. Torej je zakonodajalec smatral, da takrat še ni bilo delo združeno s proizvajalnimi

sredstvi in še ni bilo za to pogojev z ozirom na samoupravno zavest delavcev.

Bila je prevelika skrb za usodo akumulacije, da delavci ne bodo znali pravilno nalagati denarja. Sedaj pa se je pokazalo, da država in druge institucije niso znale dobro gospodariti, da niso gospodarile v interesu družbe. Zato so tudi potrebne te ustavne spremembe, ki jih sedaj sprejemamo z ustavnimi amandmaji od 20 — 40, ki nič več ne govorijo o osvobajanju dela, temveč o svobodno združenem delu in dajejo delavcem dominantno vlogo pri odločanju o delu in rezultatih dela.

Ko govorimo o svobodno združenem delu in organizacijah združenega dela moramo vedeti, da v taki družbeni ureditvi nihče ne more in ne sme odločati v imenu delavcev o njihovih rezultatih dela, o dohodkih organizacije združenega dela, o osebnih dohodkih, o tem koliko in kam bodo investirali, itd. To je izključno pravica delavcev posamezne organizacije združenega dela.

Tone Dolenc

Vrednostna analiza (splošne oznake)

Predstaviti vam želim metodo, ki sicer ne vsebuje nič takega, kar v svetu ekonomike ne bi bilo že znanega, je pa njena pomembnost v tem, da je obstoječe znanje zbrala in povezala v zaokroženo celoto. Z originalnim nazivom se imenuje Value Analysis (vêlu enêlisis), kar prevajamo »vrednostna analiza«. Njen začetnik je Lawrence Miles, ki je služboval pri znani ameriški firmi General Electric CO in leta 1961 izdal knjigo, v kateri je opisal obravnavano metodo. Kot vidimo gre za precej mlado vedo, ki praznuje komaj desetletnico, vendar je že močno uveljavljena in upoštevana v zapadnem svetu.

Poskus definicije vrednostne analize bi bil, da je to strokovno, sistematično, ustvarjalno delo — običajno v izbrani ekipi — katerega namen je, da zmanjša stroške opazovanega predmeta, ali poslovnega dogodka tako za vsako njegovo funkcijo posebej, kot tudi vse njegove funkcije skupaj, pri čemer pa ne sme trpeti namen in kvaliteta analiziranega predmeta ali poslovnega dogodka. Vrednostna analiza se torej lahko pojavi povsod, kjer se pojavljajo stroški, njen namen pa je, da

- a) prouči vse glavne in stranske funkcije proizvodov (če proučujemo te) in ugotovi ali so stroški za njihovo izdelavo v dopustnem sorazmerju.
- b) izoblikuje proizvod tako, da je za izpolnitev posameznih funkcij potrebno čim manj materiala in delovnega časa.
- c) določi optimalne tolerance izdelave.
- č) uporablja čim cenejše materiale, ki še zadostujejo za zahtevano kvaliteto.
- d) izbira najcenejše tehnološke postopke.

Čeprav se lahko vrednostna analiza pojavi povsod, kjer se pojavljajo stroški, pa moramo vendar dajati prednosti izvajanju vrednostne analize glede na:

- a) pomembnost udeležbe proizvoda v obsegu realizacije ter obremenitve proizvodnih kapacitet
- b) visoke proizvodne stroške
- c) nizko stopnjo pokritja
- č) močno konkurenco v ceni in kvaliteti itd.

Vrednostna analiza je skupinsko delo, zato je potrebno izbrati, ko se k njej pristopi, najprej stalnega ali občasnega vodja ekipe. Najboljši uspeh se zagotavlja z vodji, ki zahtevajo takimle kriterijem, da je med najboljšimi tehničnimi strokovnjaki v podjetju in da uživa ugled, da ima nadpovprečne komunikacijske sposobnosti in psihološke metode vodenja; mora imeti izrazit smisel za ekonomiko, temeljito mora

poznati stroške; mora biti ustvarjalen, iniciativen, organizatorski, prepričevalen mora imeti bogate izkušnje v razvoju stroke, mora biti široko razgledan in samozavesten. Tudi ekipa mora biti skrbno izbrana, člani naj imajo podobne lastnosti kot vodja, sestavljena pa mora biti iz vseh služb, ki vplivajo na stroške obravnavanega primera.

Ker je vrednostna analiza skupinsko delo, morajo biti člani ekipe izbrani tudi glede na smisel za kolektivno delo, poklicni komplikatorji vanjo ne spadajo. Čeprav nekateri menijo, da je posamično delo bolj produktivno kot skupinsko, je vendar ugotovljeno, da je **pravilno vodeno in usmerjeno skupinsko delo** lahko veliko bolj produktivno, posebej **še pri razreševanju problemov.**

Pri skupinskem delu so člani skupine zainteresirani in celo prisiljeni, da razmišljajo o problemu, ki je na dnevnem redu; nedelaven član bo kmalu iz ekipe izločen, obenem pa tudi slabo ocenjen v očeh drugih. Izločitve iz skupine pa ne bi sprejel nihče ravnodušno.

Dobra pripravljenost skupinskega dela, kar je pogoj za njegovo uspešnost pa zavisi predvsem od naslednjih pogojev:

- a) člani ekipe morajo biti **vnaprej seznanjeni** s problemi
- b) točnost vseh članov glede udeležbe na sestanku. Čas slehernega je dragocen.
- c) na dnevni red se preide takoj brez razprav, ki nimajo zveze z

namenom sestanka na kratko obrazložiti probleme in ustvariti prijetno delovno vzdušje ter vzbuditi prisotne, da obrazložijo svoje ideje in predloge.

- č) vodja ekipe mora paziti da vsakemu članu ekipe omogoča časten umik, če ni obrazložil dovolj pametne ideje, ker bi ga to oviralo pri nadaljnjem delu.
- d) na koncu sestanka je treba rezimirati rezultate. Čeprav je omejeno kot skupinsko delo, se vrednostna analiza opravlja kolektivno le v glavnih fazah, kot so zbiranje idej

— primerjava informacij in inčič variant)

— sprejemanje zaključkov

Zbiranje informacij, njihova selekcija, proučevanje variant, merjenje ipd. pa se opravi posamično.

Da bi ekipa dobro funkcionirala mora spoznati (najbolje preko nekajdnevnega seminarja).

— osnove teorije stroškov

— osnove elemente ekonomike podjetja

— metodo vrednostne analize

— principe vrednostne analize

— faze vrednostne analize

Medtem, ko smo o prvih dveh zahtevah v našem časopisju že pisali ob drugih prilikah, pa bi se bilo potrebno malo dolj časa zadržati pri ostalih zahtevah. To pa je bolje opraviti s posebnim člankom v naslednji številki.

(Vir: Viljem Nemeč, Vrednostna analiza, Ljubljana 1970)

T. L.

O delu sindikalne organizacije

Izvršni odbor je sprejel na svoji drugi seji v novembru lanskega leta program v katerem so glavne naloge razvoj samoupravnih odnosov, skrb za delavca, povečanje produktivnosti z boljšimi pogoji dela, šport, rekreacija in druge humane akcije.

Samoupravnim organom smo predlagali dosledno izvajanje pravilnika o kvaliteti dela tako, da negativne točke ne bodo plačevali le delavci v proizvodnji, temveč tudi organizatorji proizvodnje in tisti, ki skrbijo za material in stroje. Če se to ne da, je treba pravilnik ukiniti. Na zadnji seji smo obravnavali predlog o povečanju osebnih dohodkov, ki ga vsebuje plan za leto 1971 in predvideva 4% porast osebnih dohodkov, kar je po našem mnenju nerealno. Obravnavali smo tudi organizacijo podjetja in sistematizaci-

jo delovnih mest. V tej zvezi smo sklenili poslati samoupravnim organom predlog za proučitev normativov delovne sile. Predlagali smo tudi kolikšen naj bi bil regres za letni dopust, ki po našem mnenju ne bi smel biti manjši kot 450.- ND in naj se namenijo sredstva za preventivno okrevanje delavcev.

Organizirali smo praznovanje »Dedka mraza«, »Dneva žena«, sanjsko tekmovanje ter omogočili vse obstoječe športne in kulturne aktivnosti. Obiskovali smo vse dalj časa bolne člane kolektiva in jim dali simbolično pomoč.

Zahvaljujem se vsem članom kolektiva, ki sodelujejo z nami, tiste, ki pa naše delo ovirajo pa prosimo, da v bodoče to ne delajo.

Predsednik IO OOS TOSAMA
Tone Dolenc

Osnove družbeno-ekonomskega sistema v Amandmajih

19. aprila je bil v našem podjetju republiški poslanec profesor Cene Matičič, ki nam je govoril o ustavnih spremembah. Obenem je tudi za naš časopis pripravil članek o tej temi in vam ga posredujemo.

V Amandmajih, ki so nam ponujeni so v bistveni osnovi zajeti področji dveh odnosov in sicer:

1. Odnosi, ki zadevajo področje družbeno-ekonomskega sistema, posebno še oni, ki urejajo položaj delovnega človeka v celotnem sistemu družbene reprodukcije in
2. Odnosi mednacionalne in medrepubliške narave, s tem v zvezi pa tudi tisti medsebojni odnosi federacije, republik in avtonomnih pokrajin s katerimi se opredeljujejo njih ekonomske funkcije oz. pristojnosti.

ZAHVALA

Ob težki izgubi moje drage mame se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za poklonjeno cvetje in izraze sožalja.
Ivanetič Majda

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame se vsem sodelavkam iz oddelkov konfekcije in sindikalni podružnici iskreno zahvaljujem za izrečeno sožalje, cvetje in denarno pomoč.
Vehovec Zinka

Takšne osnove izhajajo iz stališča da tako ekonomske funkcije federacije, kot odnosi med federacijo na eni in republikami na drugi strani primarno in bistveno opredeljujejo tako imenovani skupni interes vseh narodov v državi.

In kateri je ta skupni interes?

Na eni strani nedvomno nujna zahteva in potreba, da na enotnih temeljih lahko razvijamo socialistične in samoupravne družbenoekonomske odnose, na drugi strani pa enotno jugoslovansko tržišče, saj lahko le preko njega ustvarjamo svoje materialne in družbene osnove našega nadaljnega razvoja.

Predloženi Amandmaji nam ponujajo tudi pot, po kateri bi te skupne interese lahko zagotovili. Mislim, da je od vseh treh najvažnejša prav tista, ki jo imenujemo »različne oblike medsebojnega neposrednega dogovarjanja« s tem pa tudi usklajevanja tistih mnenj in vprašanj, ki so za dosego skupnih interesov posebnega pomena. Pri tem mislim predvsem na tista vprašanja, ki so pomembna za postavljanje in tudi funkcioniranje enotnega tržišča, se pravi skupnega interesa, ki je za celo državo nedvomno primarne važnosti.

In kaj pravzaprav razumemo pod pojmom »enotnost jugoslovanskega tržišča?«

Če hočemo ta pojem opredeliti, moramo seveda najprej vedeti, kaj hočemo z njim doseči. Tri bistvene prednosti so tu. Najprej zahteva, da nam je omogočeno razširjati področje svoje gospodarske aktivnosti, nato zahteva, da si moramo — seveda z združenimi napor — zagotoviti svoj mnogo uspešnejši in smotrnejši materialni in družbeni razvoj; nato pa zahteva, da se moramo še uspešneje vključevati v svetovno gospodarstvo.

Čim je to, kar nam enotno jugoslovansko tržišče predstavlja razumljivo in jasno, tudi ne bo posebno težko ugotoviti kateri elementi so tisti, ki nam takšno tržišče lahko postavljajo.

Moramo si biti na jasnem, da postavljanje teh elementov le ni tako enostavno kot si mislimo. Dejstvo je namreč, da je imelo doslej nekaj velikih gospodarskih organizacij na zveznem nivoju nedvomno viden monopol, kar je bolj ali manj vplivalo na razvoj naših manjših podjetij, pa tudi vej in celo industrijskih grupacij. Ta jugoslovanski prostor torej ni bil povsem odprt, pač pa marsikje bolj ali manj zaprt. Da bi dosegli tu proklamirano

enotnost jugoslovanskega tržišča, s tem pa v kali eliminirali in odpravili zapiranje tega prostora predlagajo Amandmaji: svobodno gibanje vseh produkcijskih tvorcev se pravi dela in sredstev reprodukcije, svobodno združenje dela, svobodno izmenjavo tako dobrin kot storitev, svobodno menjavo znanstvenih dosežkov in strokovnih izkušenj, kot tudi enoten sistem ekonomskih odnosov z zunanjim svetom. Tako postavljeni bistveni elementi enotnosti tega trga vključujejo tudi enoten monetarni sistem in skupne osnove kreditne politike, vrsto različnih oblik sporazumov, ki naj pospešujejo družbeno proizvodnjo in pomagajo v procesih integracije, planiranje gospodarskega in družbenega razvoja, kot tudi osnovno vodilo, da je sleherni akt, ki ruši enotni jugoslovanski trg protiušten.

Čuvanje in zagotavljanje te enotnosti našega trga, je po Amandmajih zaupno federaciji. Zato so ji dane pravice in dolžnosti pa tudi pomembne obveznosti s katerimi lahko in tudi mora urejati tiste elemente ekonomskega sistema, ki so predpostavka za takšno tržišče.

Drug za drugim odhajajo ...

V aprilu 1971 leta je odšla v zašluženi pokoj tov. Banko Francka, naša dolgoletna sodelavka.

V tovarno je prišla februarja 1947 leta in je vsa leta delala v oddelku konfekcije. Delala je na različnih delovnih mestih in povsod je bila vestna in marljiva. Zadnja leta je delala na delovnem mestu navijalke ovojev, kjer se je zaradi zahrbtnih bolezni še najbolj počutila. Bolezen ji je čedalje bolj grenila življenje a vendar je vztrajala na svojem delovnem mestu do trenutka ko ni več zmogla in so jo invalidsko upokojili.

Tov. Francka je tudi med NOV aktivno sodelovala pri osvoboditvi naše zemlje in kasneje pri obnovi domovine, da bi mi vsi lahko zaživel svobodno in človeka dostojno življenje.

Ob njenem odhodu v pokoj, ji vsi želimo, da bi čim bolj uživala v zasluženih sadovih svojega dela, ter da bi se njeno zdravstveno stanje popravilo.

K. P.

Decentralizacija vodenja in upravljanja

Nadaljevanje: Organizacijske enote

Z razvojem gospodarstva in nastajanjem večjih podjetij so v praksi kakor tudi v teoriji prišli do spoznavanja, predvsem v razvitih industrijskih deželah, da za učinkovito kontrolo ne zadostuje samo pregled stroškov poslovanja in rezultati poslovanja podjetja kot celote, ampak da je primerno in potrebno razčlenjevati dosežene uspehe poslovanja vertikalno po proizvodih in horizontalno po organizacijskih enotah. Nastanek velikih podjetij je povezan z razvojem tehnologije, mehanizacije in avtomatizacije ter znanstveno organizacijo dela, kar vse skupaj predstavlja izhodišče za ločeno ugotavljanje uspeha poslovanja po organizacijskih enotah.

Ne samo velika tudi manjša podjetja v poslednjem času prehajajo vse več na moderno organizacijo decentralizacije vodenja in upravljanja na organizacijske enote. Popolna evidenca in analiza gibanja stroškov proizvodnje, pravilna delitev dohodka oziroma osebnih dohodkov po rezultatih dela je možna samo v pravilno postavljenih organizacijskih enotah. Nadalje je nujno potrebno neposredno vključevanje delavcev v odločanje in upravljanje zaradi česar moramo tudi samoupravljanje decentralizirati in mu dati gmotno podlago odločanja. Na eni strani moramo iz razlogov učinkovite mednarodne delitve dela in modernizacije tehnoloških procesov vedno bolj integrirati proizvodnjo, na drugi strani pa moramo primerno decentralizirati samoupravljanje, da bi vsakega posameznega člana kolekti-

va čim bolj spodbujali k neposrednemu sodelovanju. Zato je decentralizacija vodenja in samoupravljanja prvi predpogoj učinkovite integracije proizvodnih procesov. Za boljše gospodarjenje in poslovanje je nadvse pomembno neposredno upravljanje delavcev, kar omogočimo s prenosom pravic odločanja v organizacijskih enotah. Pravico odločanja pa mora vedno spremljati tudi pravica razpolaganja z materialnimi sredstvi. Nastaja vprašanje, do katere meje se naj decentralizirajo pravice odločanja in pravice razpolaganja z materialnimi sredstvi. Menim, da je na to vprašanje možno odgovoriti šele takrat, ko se določajo pravice in dolžnosti, ker so na raznih stopnjah razvoja podjetja možne različne rešitve z ozirom na dolgoročno in kratkoročno poslovno politiko podjetja.

Težnja vsakega vodstva podjetja je povečati finančni rezultat in to je v velikih in srednjih podjetjih mogoče le z aktivnim sodelovanjem vodij organizacijskih enot, novejša stališča pa še zagovarjajo tudi sodelovanje vseh zaposlenih. Organizacijske enote so lahko obrati ali tudi tovarne, ki so delno samostojne, ali organizacijske enote znotraj podjetja, v katerem je tehnološki proces medsebojno povezan. V podjetju z enotnim uspehom poslovanja se rezultati dobrega ali slabega gospodarjenja medsebojno prelivajo in ni pregleda o tem, kdo in koliko je prispeval k uspehu poslovanja. Tak način gospodarjenja je zelo nestabilen, pretresajo ga tržni pogoji, celo manjše gospodarske recesije pretresajo in razkrajajo nestabilna podje-

tja. Večina podjetij so že silom prilike morala zapustiti sistem »ljubege miru, ali anarhobirokratskega upravljanja« in to po ceni velikih bremen za podjetja.

Organizacijske enote so taka oblika decentraliziranega upravljanja in vodenja, da dobijo enote znotraj podjetja določeno samostojnost. Pravice in odgovornosti se prenašajo na vodstveno osebje enot ter je vodenje povezano posredno z uporabo cenika za izvršene faze dela in učinke. Namesto podobnih navodil se uporabljajo cene kot merilo za oceno uspešnosti poslovanja. Vsak izdelek, zaključena faza dela ali učinek ima svojo ceno, na osnovi katere se formirajo dohodki in osebni dohodki organizacijske enote. Osnovni cilj mehanizma cen pri vodenju in upravljanju organizacijskih enot je, da se uresničijo cilji enotne poslovne politike.

Pri tem se postavlja vprašanje, kako zagotoviti racionalne odločitve, kako postaviti posamezne naloge in odgovornosti na organizacijske enote. Vsekakor so potrebna merila za oceno poslovanja ali so njihove odločitve v skladu s postavljenimi cilji, ta merila pa so v mehanizmu cen najbolj prikladna.

Na kraju bi želel poudariti, da je uresničenje uspešnosti poslovanja odvisno od prizadevanja vseh in nikakor ne more biti odločilen le vodstveni team. Priznati je treba, da so načela poslovne politike odvisna od ustvarjalne sposobnosti vodstvenega teama, vendar pa je uresničenje odvisno od prizadevnosti vsekega posameznika.

Bajec Slavko oec

Ali delamo prav?

Pod tem nekoliko nenavadnim naslovom želim svoje sodelavce spomniti na različne, pa vendar med seboj podobne nepravilnosti, ki jih tako vneto in dosledno delajo na srečo le nekateri člani našega kolektiva.

V našem statutu imamo določeno v členu 227, da pričnemo z delom I. izmena od 6. — 14. II. od 14. — 22. in III. od 22. do 6. ure. Vsak drugačen začetek in konec dela ni v skladu z omenjenim določilom in zato nedopustno. Od tega predpisa so izvzeti samo porodnice in delanezmožni, ki imajo od Invalidske komisije Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje odobren skrajšan delovni čas.

Slehnerni delavec je dolžan delati 8 ur dnevno, sicer je dopustna mož-

nost, da se mu čas zaposlitve z manj kot 8 ur dnevno ne bo štel v pokojninski staž. Toliko o tem.

Oglejmo si še kako izrabljamo svoj redni letni dopust. Le-tega ima delavec pravico izrabiti v enkratnem trajanju, le z njegovim pristankom ga lahko delimo na dva približno enaka dela. Treba se je izogibati večkratnemu koriščenju dopusta ali celo le-tega izrabljati po urah. Dopust je namenjen počitku in pridobivanju novih moči ter ohranitev zdravja.

Glede izrednih dopustov pa je treba, da se le-ta dodeljuje ob smrti sorodnikov, za polaganje izpitov, itd. in ne po smrti, po polaganju izpitov itd. V izreden dopust se štejejo vsi koledarski dnevi, razen nedelje in prazniki.

Oseba, ki dopust dodeljuje in prosilec dopusta sta dolžna ugotoviti kako in v kakšnem obsegu izpolnjuje svoje delovne dolžnosti, ki mu jih nalaga člen 93. pravilnika o delovnih razmerjih. Zavedati se namreč moramo, da vse pravice izhajajo iz dela in po delu. O tem si moramo biti na čistem, da brez dolžnosti ni pravice. Nekateri trdijo, da jim naloge niso nikjer napisane, in zato ne delajo oziroma niso obvezni delati. Vprašanje si postavljam, zakaj potem brez pomisleka 10. v slehernem mesecu dvignejo OD in na osnovi česa so jim bili določeni, morda zaradi titule ali zato ker so mladi ali stari itd.?

Takim mislecom svetujem, da od časa do časa prečitajo naše splošne akte, ki jih imamo res dovolj, pa bodo morda kje zasledili tudi naloge oz. dolžnosti.

Marsikateri se res premalo zaveda svojih dolžnosti, ki jih ima na (Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 4. strani)

svojem delovnem mestu. Morda bo do nekega dne le ugotovili, da tako ne more teči življenje v nedogled! Vsak delavec mora njemu pripadajoči letni dopust izrabiti v tekočem letu v celoti, sicer mu zapade. Plačilo za neizrabljen dopust je nedopustno. To velja tudi za tiste, ki gredo v pokoj.

Glede nadurnega dela pa je treba reči, da ne sme nihče čas prebit na podaljšanem delovnem času izrabiti tako, da ostane doma dan ali celo več dni, temveč mora dobiti za to plačilo ali pa se mu naj omogoči delati takrat, ko je to potrebno več kot 8 ur, na primer: 10 ali 12 in takrat, ko je možno po manj kot 8 ur na primer 4 ali 6 ur dnevno.

Vsako drugačno ravnanje je nasprotno našim predpisom in zato nedopustno.

Še nekaj besed o tekmovanju, ki je bilo v Domžalah, o nudenju prve pomoči.

Tega tekmovanja se je komaj udeležila tudi naša ekipa, pa čeprav ne v celoti naša (saj sta bila v njej dva tuja). Zanimivo iz tega tekmovanja je to, da so naše v ekipo določene članice odpovedale, vsaka z nekim izgovorom, samo, da jim ni bilo treba tekmovati in s prizadevnostjo zagotoviti naši tovarni ugled in boljše mesto od šestega. Vsem šestim tovarišicam, ki so imele tak indiferenten odnos do podjetja v katerem imajo zagaranirano svojo existenco svetujem, da si vzamejo za vzgled našo mlado sodelavko Derulovec Urško, ki ni iskala nobenih upravičenih ali neupravičenih izgovorov, temveč je z majhnim otrokom, ki ga je prepustila v varstvo možu, redno hodila na vse vaje in bila res dosledna in disciplinirana članica naše ekipe. Vse priznanje poleg nje zasluži tudi Vodnik Venclj. Če bi sledili njima še ostali člani, kar upam da v bodoče bodo, bi naša tovarna gotovo zasedla boljše, morda celo prvo mesto.

Ekipe prve pomoči so pomembne, njih izurjenost pa neobhodna, če hočemo, do bodo, če bo to treba, nudile hitro in pravilno prvo pomoč bolnemu ali ranjenemu. Za to veliko in humano delo bo vedno in povsod ter od vsakogar upoštevano in hvalevredno. Treba se je včasih malo žrtvovati tudi za ugled in napredek naše tovarne na vseh področjih njenega delovanja, pa seveda tudi na področju prve pomoči.

Vse navedene pomanjkljivosti in morda še katere, kalijo lepe in dobre odnose med nami, pa tudi naš tempo razvoja nekoliko zavirajo. To pa si seveda ne želi nihče med nami. Zato sem prepričan, da bomo odpravili napake, ki jih delamo, kot smo jih odpravili že veliko.

M. P.

Poročila samoupravnih organov

Delavski svet Tovarne sanitetnega materiala Domžale, je imel v mesecu poročanja tri seje in obravnaval in sklepal sledeče:

- sprejel sklep, da od potrošnika »Mladost« Skopje sprejmemo ponudbo nujenja novega kamiona za neplačani dolg na podlagi medsebojne kompenzacije,
- sprejel plan proizvodnje in delitve dohodkov za leto 1971,
- sprejel sklep, da se iz predloga investicijskega programa za leto 1971 odobrijo le-te investicije: asfaltiranje dvorišča, nabava trgalnega votka, postavitve vodnjaka, ostale investicije pa se bodo sprejemale v mejah denarnih sredstev,
- sprejel sklep, da se za potrebe delovanja GD »TOSAMA« in za izvršitev zadnjih nalog odobri 4.000,00 din,
- sprejel sklep, da se za investicijski plan za gasilske naprave za leto 1971 odobrijo sredstva v višini 60.000,00 din,
- sprejel sklep, da se za predstavnika v zbor zavarovancev KZS predlaga tov. Rozmana Štefana — predsednika delavskega sveta,
- sprejel sklep, da se potrdijo spremembe pogodbe in Statuta Poslovnega združenja tekstilne industrije,
- potrdil predloge ustanovitve odbora SLO in imenovanje članov štaba za CZ

Predlagani v odbor SLO:
Pogačnik Jože — direktor
Požek Mirko — namestnik
Babnik Janez, Mihelčič Ivan, Dolgan Dušan in Berlec Vladka — člani

Predlog štaba CZ in formiranje enot CZ:

Predlog v štab CZ:
Mihelčič Ivan (vodja štaba), Gabršek Viktor, Bizilj Franc, Petkovič Vlado — člani

Predlog formiranja enot CZ:

- tehnično reševalni vod
- protipožarni vod
- oddelek za zvezo
- transportni oddelek
- RBK oddelek
- sanitetni oddelek

- reševal ugovore in sprejel sklep, da se tov. Zemljarič Rezki ne more trenutno ugoditi, pač pa se ji da možnost prijave na prvo razpisano stanovanje,

- sprejel sklep, da se zavrne pri- tožba tov. Rožiča ing. Franca in Korant Jakoba s pripombo, da se znesek Koranta Jakoba preveri v materialni knjigi,
- obravnaval stimulacijo sejnin in sprejel sklep, da se zavrne predlog službe za nagrajevanje o priznanju sejnine v višini 20,00 din za seje samoupravnih organov izven delovnega časa,
- sprejel sklep, da se tov. Zarniku Cirilu dodeli posojilo v višini 35.000,00 din za nakup stanovanja,
- sprejel sklep, da se tov. Pejčiču Dragiši — potniku na teritoriji Niša dodeli posojilo v višini 25.000,00 din za gradnjo stanovajske hiše,
- sprejel sklep, da se ristorno Poslovnega združenja tekstilne industrije Slovenije za leto 1970 v višini 8.160,00 din vnese v poslovni sklad podjetja,
- sprejel sklep, da se stroški poskusne vrtine za vodnjak v višini 11.570,00, ki jo je izvršil Geološki zavod Ljubljana, kot zakonski stroški v celoti poravnajo z doseženim, celotnim dohodkom v letu 1971,
- sprejel sklep, da se nabavi stroj za izdelavo ovojev — ARACHNE in stroj za previjanje ovojev — SCHACKE,
- sprejel sklep, da pristopimo k družbenemu dogovoru, v katero grupo pa se bomo odločili potem, ko bodo določila z zakoni urejena,
- potrdili spremembe kratkoročnega kredita v dolgoročni v višini 470.110,00 din in sicer za dobo 25 let in 4% letnih obresti — začetek odplačila je 15. marec 1974,
- izvolil za člana občinske konference SZDL Domžale tov. Štefana Rozmana — predsednika delavskega sveta,
- sprejel sklep, da tovarna prenese iz sredstev, ki se smejo po veljavnih predpisih vlagati pri bankah v vezane depozite, obveznice in blagajniške zapise, v vezani depozit z odpovednim rokom preko enega leta za Ljubljansko banko, Ljubljana din 29.297.— iz sredstev poslovnega sklada,
- razpravljal o situaciji proizvodnje cigaretne filtre,
- razpravljal o problemih proizvodnje ovojev,
- potrdil nosilce nalog in roke izvršitve internih stabilizacijskih ukrepov.

Proizvodnja v mesecu aprilu 1971

Oddelek	Enota mere	%
2. Tkalnice šir. tkanin	000 vot.	104
1. Trakotkalnica	000 vot.	102
3. Mikalnica	kg	109
4. Konfekcija	ND	107
Vložki	pkt	101
5. Cigaretne filtri	000 kom	97
Cigaretne filtri	ND	97

Zaradi večjih zalog tkanih ovojev-kaliko, dimenzije 6 cm, je bila v novi trakotkalnici ukinjena 1 izmena. Potrebe po širokih dimenzijah ovojev, posebno po krep so še vedno velike. Urgence, ki jih dobiva komerciala zaradi krep ovojev 10 in 12 cm, so dokaj ostre in je bojazen, da si bodo naši kupci poiskali drugega partnerja, če bomo nadaljevali s količinsko tako majhno proizvodnjo. Za desetkratno — hitro povečanje proizvodnje imenovanih ovojev, je v trenutni situaciji potrebno angažiranje večjega števila tehničnega kadra. Na poslovnem odboru je bila predlagana kot najhitrejša rešitev proizvodnja s strojem »Arachne«. To je novi stroj, na katerem proizvajamo tako imenovane Virplet ovoje. Stroj lahko dela naenkrat več dimenzij, lahko se hitro menjajo in ima velike kapacitete. Proizvodnja kaliko in mull širokih dimenzij na tem stroju bi bila velika sprostitev ostalih širokih dimenzij, kjer bi po-

tem lahko tkali ovoje. Rešitev seveda obstoja, samo poiskati jo je treba.

Tkalnice širokih tkanin, to je študa in avtomatska sta razen manjših zastojev zaradi prekinitve elektrike in pomanjkanje vode, delali normalno. V novi avtomatski tkalnici se že montirajo prvi stroji domače proizvodnje. Upamo, da nam bo ta oddelek, ki bo dokaj velik, tako po prostornini kot po številu strojev, dal vsaj tisto kar je bilo v ta namen vloženege.

Preseneča nas s svojimi kapacitetami oddelek mikalnice. Iz meseca v mesec povečuje proizvodnjo. Izboljšal je tehnologijo beljenja, seveda je ves trud vložil v to fazo, kjer imamo že od nekdanj grlo proizvodnje. Kapacitete same mikalnice so pa tako še neizkoriščene.

Konfekcija se postopoma približuje letnemu planu, razdeljenemu po mesecih (čeprav še ni v pogonu nova avtomatska tkalnica), ki je dokaj visok. Storilnost v oddelku konfekcije raste, vendar so še primeri zastarelega načina konfekcioniranja. Vodja oddelka sicer predlaga posamezne rešitve, samo obstoja bojazen, da se le prepočasi pristopi k realizaciji predlaganih primerov.

Oddelek cigaretne filtrov je v mesecu poročanja delal v dveh izmenah. Stroji so bili v popravilu in tako operativni plan ni bil izpolnjen. Tik ob koncu meseca je bil tudi rešen problem cene tega artikla tako,

da gremo v prihodnost z večjim elanom in z zavestjo, da ne delamo z izgubo.

POROČILO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Poslovni odbor Tovarne sanitetnega materiala Domžale, je imel v mesecu poročanja eno sejo in obravnaval in sklepal kledeče:

- potrdil nove cene izdelkom
- potrdil operativni plan za mesec maj 1971
- razpravljal o problemih proizvodnje ovojev
- Odbor za medsebojne odnose je imel v mesecu aprilu 1 sejo, na kateri je obravnaval in sprejel sledeče:
 - izmed kandidatov na razpisano delovno mesto vodje vzdrževalne službe je imenoval Miha Kerča, ki bo to mesto zasedel 1. maja.
 - Na delovno mesto vodje investicijskega vzdrževanja pa je imenoval Franca Rožiča dipl. ing., ki bo ravno tako zasedel novo delovno mesto s 1. 5. t. l.
 - Obravnaval pravilnik o dodatnem stimuliranju režijskih delavcev in ga predlagal delavskemu svetu v potrditev.
 - Obravnaval pritožbi na analitično oceno delovnega mesta vodje nabavne službe in službe uvoza. V tej zvezi je sprejel sklep, da se počaka na novo organizacijo in s tem sistemizacijo.
 - Imenoval 3-člansko komisijo, ki bo uskladila splošne akte z novimi zakoni.

OD SUROVINE DO IZDELKOV

Kavčuk je vezivo, ki podeli lepilo elastoplastičnost. To bi se dalo razložiti takole:

Lepilo samo (o njem bo tekla beseda kasneje) bi se prijelo kože premočno. Brez topila bi ga bilo skoraj nemogoče odstraniti. Tako ga »razredčimo« s tem, da ga zmešamo z drugimi snovmi, ki njegove lepljivosti ne uničijo temveč omogočijo nebolečo odstranitev obliža. Ko obliž vlečemo proč, se namreč kavčuk zaradi svojih prožnih lastnosti razvleče in lepilo tako počasi popušča. Z dodatkom mehčala v lepljivo zmes dosežemo, da se prožnost spremeni v plastičnost ali sposobnost gnetenja. Prožna je npr. gumica, ki se razteguje če jo vlečemo, ko pa jo nehamo vleči se zopet skrči. Tega mi pri lepilu nočemo. Najboljša je namreč masa, ki se da gnesti tako kot npr. testo za potoico, ki je sicer prožna, vendar ravno toliko, da se da oblikovati.

Ker se kavčuk stara zaradi oksidacije, kar se kaže na bal kavčuka kot razpokanost, ga delno zamenjamo s sintetičnim kavčukom. Če je obliž preteklo rok uporabnosti, je to

tudi zaradi staranja ali oksidacije kavčuka. Pri odstranjevanju zaščitne folije iz takega obliža ali pri odlepljanju od kože se »vlečejo nitke« na koži pa ostane del zmesi če smo tak obliž uporabili.

Pri naravnem kavčuku lahko to pomanjkljivost delno odpravimo z dodajanjem sredstva, ki prepreči razpad kavčuka. Imenuje se antioksidant. Doba trajanja uporabnosti obliža, ki vsebuje takšno kemično spojino je znatno večja.

Lepila lahko razdelimo na dve skupini. Taka ki sestojijo samo iz lepila ter druga, ki sestojijo iz vezivne osnove, lepila in različnih polnil. Sanitetni obliži spadajo v drugo vrsto. Za vezivne osnove imamo na voljo: naravne in sintetske smole, voske, kavčuke, etre celuloze, produkte iz rastlinskih in živalskih beljakovin, kazeinska lepila, asfalte in bitumne. Torej celo vrsto snovi, vendar pa medicinski predpisi omejujejo njihovo uporabo za sanitetne obliže.

Naštete snovi imajo leplilne in vezivne lastnosti. Seveda pa ima lahko ena snov ti dve lastnosti bolj ali

manj izraziti. Po prevladujoči lastnosti te snovi tudi poimenujemo. Tako je kavčuk vezivo, kolofonija pa lepilo. Surova kolofonija je smola borovcev. Večinoma sedaj uporabljajo za sanitetne obliže rafinirano ali kako drugače predelano kolofonijo, ker ne vnema kože in ima tak obliž tudi daljšo dobo trajanja. Kolofonija je tudi vezivno sredstvo, vendar pa je pri sanitetnih obližih prišla bolj do izraza njena lepljivost, saj je njena lastnost vezanja kakršno zahtevamo za sanitetne obliže slabša od kavčukove. Glavna naloga kolofonije je, da poveča sprijemljivost leplilne zmesi. Sprijemljivost, to je prijetanje obliža na kožo mora biti taka, da se obliž brez močnejšega pritiskanja hitro prime kože, vendar pa je ne maže.

Z dodatkom voska k zmesi smole (kolofonija) preprečimo vnetje kože, obenem pa je vosek tudi mehčalo za smolo. Paziti je seveda treba na pravo količino, kajti če ga je premalo ni pravega lepljenja, če ga je pa preveč nastopi mazanje.

(nadaljevanje)

OBISKALI SMO JIH...

Po sklepu odbora sindikalne podružnice »TOSAME«, ki prehaja po tradiciji iz odbora v odbor, smo 30. 4., dan pred praznikom 1. maja, obiskali bolnike našega kolektiva na domu:

VAJT Štefko, POGAČAR Ani, JUTERŠEK Zofko, ŠIREC Nežko, HRIBARJA Vinkota, KLOPČIČ Budinko, ki je pa žal nismo dobili doma in pa MIHELČIČA Ivana v bolnici.

Ko smo se z njimi pogovarjali o njihovih težavah, so bili kljub izrazu boleznin na obrazu, veselo razpoloženi, ker smo jih obiskali in so izrazili upanje, da se jim izboljša zdravje in se kmalu vrnejo med svoj kolektiv. Čestitali smo jim za praznik kakor tudi oni nam in si obojestransko želeli vse dobro.

Bolezen pride nepričakovano, pa naj bo na poti v službo ali na delovnem mestu. Človek gre od doma v upanju, da se tudi zdrav povrne in ga na poti doleti nesreča. Posledice tega so dolgotrajno zdravljenje in mnogo dobre volje, da človek toliko okreva, da je zopet sposoben za pridobitno delo.

Tudi fizični in umski napor mnogokrat pripelje človeka da si mora iskati zdravniško pomoč. Mnogokrat je le nekoliko slabše počutje, ki zahteva daljše zdravljenje.

Zdravje je največje bogastvo, bolezni pa najhujše zlo.

PaM

Vsi upamo, da kmalu bo prišel ta čas
da tudi korenjak ta naš
spet zapusti prostore bele, neprijetne
ter v kolektivni krog se zdrav
povrne.

Čeprav bolezen težka pase se v telesu
prikrade veder se nasmeh,
saj še močnejša je ljubezen
ko se najmlajša muckatstvo privije
na srce.

ZAHVALA

Sindikalni podružnici TOSAMA se iskreno zahvaljujem za obisk in darilo, ki sem ga prejela ob prazniku 1. maja. Zelo mi je žal, da sem bila ponovno zdoma, morala sem namreč k zdravniku. Zato ob tej priliki želim vsem sodelavcem in sodelavkam mnogo delovnih uspehov, z željo, da bi bila tudi sama čimprej zdrava med vami.

Klobčič Budinka

Majhno bitje v naročju »resno
premišljuje«
če tudi mamica shodila bo brez
mavca
obenem s prvimi njegovimi koraki.

Življenje nam nalaga mnogo križev
a občutljiv in pa boleč je najbolj
ta v telesu
Ko pa prične se delati vsaj štiri ure
že bolj pogumno smeje se spet
moško lice.

Naš razgovor

Že v nekaj številkah »TOSAME« so se predstavili le mladi člani kolektiva. Zato je čas, da predstavim še kakšnega starejšega člana kolektiva. Odločil sem se, da povabim k razgovoru KUMP MILKO — strojnika na Hauniju — stroju za izdelavo filtrov.

— **koliko časa ste že pri filtrih, saj vidim, da vam gre delo kar dobro od rok?**

Pri filtrih sem že peto leto in od tega tri leta strojnik. Ko sem prišla v oddelek je bilo tu pet strojev in še ti so bili zelo stari. Na teh modernih strojih se lahko veliko več naredi. Drugače sem v tovarni že od 1963 leta.

— **Nekomu pogledati v kuverto, ki jo dobi ob mesecu res ni lepo, pa vas bom vendar malo vprašal o vašem osebnem dohodku?**

Vesela bi bila, če bi bilo več. Saj to je želja vsakega izmed nas. Ker pa je pri nas trenutno bolj slaba situacija bi želela, da bi vsaj tako

ostalo, todaj kot vse kaže bo počasi bolje. Nekaj pripomb imam glede odbitih točk. Če se že točke odbijejo bi morala biti poleg tega tudi obrazložitev, sedaj pa moramo spraševati vodjo izmene ali oddelkovodjo, zakaj so sploh odbite. Razumem, da se mora zaradi slabe kvalitete poznati tudi v žepu, toda strojnik naj odgovarja za tisto za kar je zadolžen in kar lahko stori.

— **Imate pri delu kakšne težave? Vemo, da je razmeroma majhen prostor, vse na kupu od surovin do končnih izdelkov in končno tudi skladišče.**

Najprej moram omeniti neznošno vročino poleti, temperatura gre celo čez 40°C in v taki vročini delati ni prijetno. Ne vem, ali se res ne da urediti kakšne ventilacije, da bi se to malo izboljšalo. To je problem vseh nas, ki smo tu zaposleni, še težje pa je zato, ker smo 8 ur vezane na stroj, smo skoro brez pravega gibanja.

— **Tako delo prav gotovo ni prijetno. Zanima me tudi, kako se drugače počutite.**

Drugače sem pa kar zadovoljna. Ključavnice popravijo, če stroj nagaja. Glavno je, da naredimo čim več, tembolje in čim manj odpadkov.

— **Pri filtrih so skoraj samo ženske, med njimi tudi matere. Zanima me, kako ste vi rešili problem varstva otrok?**

S tem zdaj nimam težav, ker sta dekletki že toliko veliki, da jih lahko pustim same. Preje pa je bilo precej težko.

— **Za nami je 1. maj. Upam, da ni hudo, če vas vprašam, kako ste ga preživeli?**

Letošnji 1. maj je bil res »pre-sneto lep«. Obiskala sem samo sorodnike na Štajerskem, saj vse drugo je pa vreme pokvarilo.

Nasmejala se je kot vedno, saj nje še nikoli nisem videl slabe volje. Vedno je pripravljena na šalo.

Želim ji čim več uspehov pri delu, čez poletje pa uspešno hladitev z »Radensko«, če ne bo do takrat še urejene ventilacije.

M

Po delu šport in razvedrilo

Letošnja športna sezona v podjetjih občine Domžale se je začela že meseca januarja. Pod tem geslom je obč. sindikalni svet razpisal tekmovanje za vse sindikalne podružnice v: kegljanju, streljanju, šahu, namiznem tenisu, smučanju, nogometu, odbojki, plavanju in atletiki.

Taka oblika tekmovanja je vzbu-

dila pri članih sindikatov veselje in zanimanje ter v množičnosti prispeva k rekreaciji. Organizator je uspel, saj je iz leta v leto udeležba večja. Zanimiv je obisk naših sindikalnih tekem, saj vidiš starega neizkušenega in pa mladega rutiranega tekmovalca v medsebojni vni za

čimboljši rezultat ali pa čim boljše tekmo.

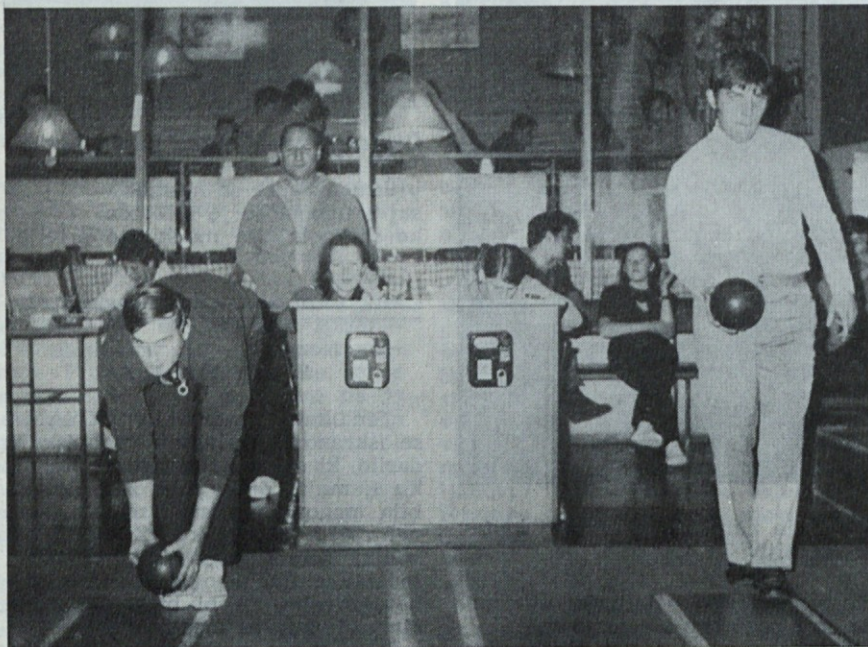
Posebno zanimivo je medsebojno obračunavanje med enimi in drugimi člani podjetij, saj je znano, da tudi favoriti včasih klonijo proti slabšemu nasprotniku. Ta včasih povzroča strahovite govorce v tej ali drugi skupini na cesti, v jedilnici, garderobi ali po kotih, kjerkoli se sestane tak sindikalni športnik in pripoveduje temu ali onemu, kdorkoli ga pač hoče poslušati: »pa smo jih, a?«

Je zanimivo. Tovarišica in tovariš, če te zanima in veseli, pridruži se tistim tekmujočim, pridi na treninge ali pa kot gledalec prispevaj z bodrenjem, vedno boš dobrodošel. Tudi značko udeleženca sindikalnih iger pridobiš. To naj ne zamudijo igriralci znakov »za na klobuk«.

Kot prvi so zaključili s tekmovanjem kegljači. Ob rekordnem številu, ki se vsako leto veča, je sodelovalo 280 tekmovalcev.

Kegljačem TOSAME letos ni šlo od rok, kot temu pravimo, saj se med prvo deseterico med posamezniki ni uvrstil nobeden. Bili so bolj uspešni kot ekipa in le malo športne sreče je bilo še treba, pa bi se lahko uvrstili celo na prvo mesto v borbenih igrah. Malo smole so imeli in so za leto 1971 pristali na drugem mestu, kar pa je tudi uspeh.

Nadaljevanje na 9. strani

Borbene igre. Nastop ekip — 10 igralcev

Mesto	Kolektiv	Keglji
1.	Papirnica Količevo	486
2.	TOSAMA Domžale	465
3.	Helios	439
4.	Univerzale	421
5.	Mlinostroj	421
6.	Lek	414
7.	Napredek	397
8.	Induplati	383
9.	Avtoservis	377
10.	Toko	358
11.	Emona	351
12.	Termit	341
13.	Slovenijales	316
14.	Novoprem	315
15.	KK Invalid (izv. kon.)	423

Disciplina: 6 tekmovalcev po 100 lučajeve mešano — 4 nastopi

Mesto	Kolektiv	Keglji
1.	Papirnica	9.407
2.	Toko	8.911
3.	Helios	8.875
4.	Tosama	8.807
5.	Mlinostroj	8.683
6.	Napredek	8.532
7.	Induplati	8.306
8.	Lek	8.235
9.	Univerzale	8.212
10.	Termit	7.960
11.	Avtoservis	7.780
12.	Novoprem	7.637
13.	Slovenijales	7.542
14.	Emona	7.356
15.	Mojca	7.258
16.	Filc	5.395
17.	Trak	8.181
18.	Poklicna šola	550

Nekaj o strelcih

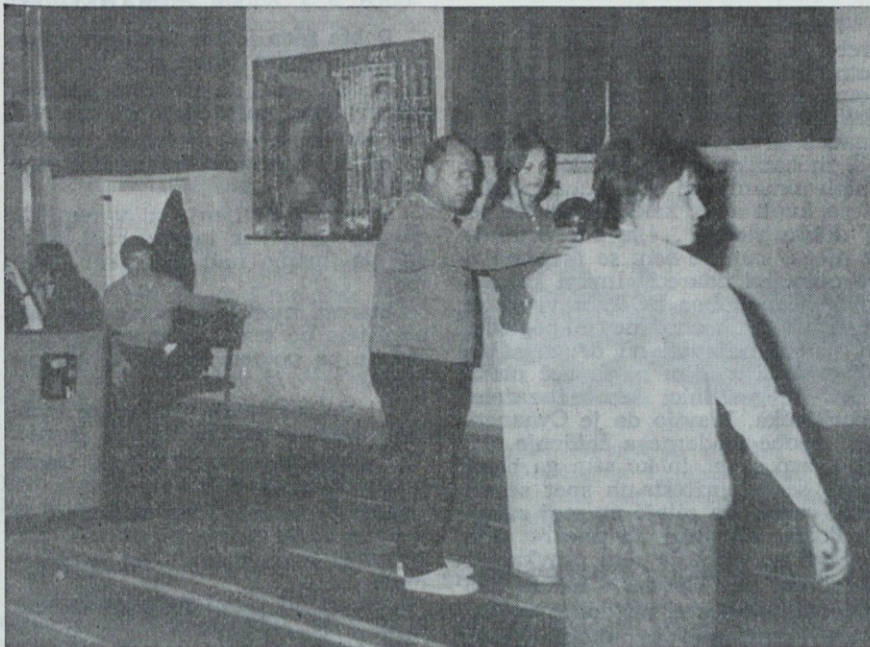
Kakor vsako leto smo v okviru športnih iger na področju občine Domžale imeli tudi strelsko tekmovanje.

To tekmovanje smo imeli na strelišču tovarne »Induplati« v Jaršah dne, 28. 3. 1971.

Udeležilo se ga je okoli 30 tekmovalnih ekip iz vseh podjetij, katerih člani kolektiva se bavijo s tem lepim športom. Ekipa »TOSAME« se je uvrstila na tretje mesto, takoj za ekipo iz Jarš in ekipo iz »Mlinostroja«. Če bi pa imeli boljše puške, bi s tem verjetno dosegli dvojni uspeh. Pridobili bi večje število članov in na tekmovanjih bi dosegli boljše rezultate.

Upravi našega podjetja se strelci zahvaljujemo za pomoč, ki nam jo nudi, da v tej športni panogi sploh lahko sodelujemo.

Ivan Kos

Posamezniki: 4 nastopi

1.	Poljanšek Jože — Papirnica	1.609
2.	Vavpetič Vido — Papirnica	1.605
3.	Andromako Dane — Induplati	1.588
4.	Sonc Ivo — Induplati	1.578
5.	Pavli Ivan — Avtoservis	1.571
6.	Petkovič Božo — Papirnica	1.548
7.	Nahtigal Andrej — Toko	1.543
8.	Zupanc Franc — Toko	1.541
9.	Vavpetič Andrej — Papirnica	1.537
10.	Avbelj Vlado — Papirnica	1.526

	pov.	402
	pov.	402
	pov.	397
	pov.	396
	pov.	393
	pov.	387
	pov.	385
	pov.	385
	pov.	384
	pov.	381

Kegljači »TOSAME« trenirajo redno vsako sredo od 17. — 19. ure na kegljišču v Domžalah. Te dni so igrali prijateljsko tekmo z moštvom »Napredka«, katerega so premagali. Zmagali so tudi v povratnem srečanju. Vodja kegljačev, tov. Kramberger trenira tovarišice, ki so se

prijavile za ta šport ter si prizadeva, da bodo kot prva ženska vrsta v Domžalah nastopale za naše podjetje. Tudi drugi so jih začeli posnemati in napovedujejo vzpon ženskega kegljanja v Domžalah, kar je po drugih krajih že dolgo v teku.

Stopite v njihove vrste!

Mogoče ne vemo

MEMORIAL — spominska svečanost

MENINGITIS — vnetje možganske mreže

MENTOR — vodnik, svetovalec, vzgojitelj

MESTIC — potomec belca in Indijanke ali obratno

MULAT — potomec belca in črnke ali obratno

SAMBO — potomec črnca in Indijanke — ali obratno

METAMORFOZA — globoka preobrazba

MIKADO — naziv japonskega cesarja

MIKROBI — najmanjša živa bitja, v ožjem pomenu bakterije

MIKRON — tisočinka milimetra

MODIFICIRATI — preoblikovati

MONDEN — svetovljanski, uglasjen

MONITOR — nadzorovalna priprava pri televizijskem snemanju v obliki malega televizorja

MONOGRAM — začetni črki imena in priimka, običajno v obliki okrasa

MONOTON — enakomeren, enoličen, dolgočasen, pust

MORTALITETA — umrljivost, smrtnost, številčno razmerje med številom umrlih in številom prebivalstva. nasprotje: NATALITETA

MOTEL — hotel za motorizirane goste

MULTILATERALEN — mnogostranski, večdržavni

MUSKULATURA — mišičevje, mišice

MUTACIJA — sprememba glasu dečkov v puberteti

PRIJATELJI!

Pozna me veliko ljudi, vsi pa se čudijo kako samotarski sem postal zadnje čase. Vedno sem bil obkrožen od prijateljev, zlasti tistih — pivskih. Prav teh sem se hotel na nek način odkrižati, šli so mi že na živce s svojimi povabili na pirovanje, kjer sem seveda plačeval sam zase in zanje. To pa se je zgodilo kar samo po sebi. Kako je bilo, vam povem.

Da sem oženjen veste. Ta moj zakon je bil pravzaprav začetek začetka. Zadnjič sem ga s prijateljki poznova noč dajal na zob. Zjutraj me je moril maček. Ko bi bil samo maček bi še bilo, ampak preganjaj sem kar tigra. Ni mi pomagalo prav ničesar, niti pitje Radenske s tremi srci, niti tablete od Phenegola do Plivadona, glava mi je bila še vedno polna čmrljev. Brenčalo mi je vedno huje, a sem se nekako izvlekel do dveh. Slabe volje sem izurad prišel na trolejbusno postajo, toda zelenca od nikoder. Ob tem pravem času primaršira na postajo Francelj. Kar zdelo se mi je da hoče vsebino moje denarnice spraviti skozi svoje grlo. Prizadevno sem buljil v časopis, da me ne bi opazil. Prisljnil se je k meni in me s cmokavim glasom pobaral: »Jaka, je kaj novega na tem ljubem svetu?« »Oh nič, sem mu odvrnil, »vino bo odslej zastoj, ne bo mi ga treba več tebi plačevati.« Takoj je vedel pri čem je, jezno se je nakremžil in se izgubil med množico čakajočih, kjer je iskal novo žrtev. Mene tako in tako ne pogleda več.

Pregovor pravi: Kdor čaka, dočaka; tudi jaz sem ga — zelenca. S težavo sem se zbasal v prepolni trolejbus. V gneči se marsikaj pripeti. Tako me je šarmanтна damica, cenil sem jo nekako na 100 kg, pohočila s svojimi šilastimi petami. Zaccvillil sem, če ne zarjul! »Kaj pa je gospod, sem vas morda pohodila?« Prijazno je našobila svoja mesnata lica da je bila prej podobna somu kot pa koketki. Od bolečine zverženi obraz sem kar se da hitro uredil ter ji z najprisrčnejšim nasmehom odvrnil: »Oh gospa, ne vi ne slonica me je pohodila«. Slišal sem samo še »uh« in »puh« in nekaj na račun neolikanih moških. Mimogrede naj povem, da je to bila moja draga, najdražja sosedica. Sedaj sem seznanjen z radijskim sporedom tja v pozno noč. Stene v blokih so pač tanke, sam pa imam debela ušesa.

Skotalil sem se iz pekleniske vročine in občutka sardine v znoju in jo odmahal proti domu. Ze pred

vrti se mi je zdelo vse nekam tihotno. Mislil sem si, da se je žena že spet malo »zamudila« z nakupovanjem in da je šel moj žiro račun spet po zlu. Pa ni bilo tako. Zakačil sem se v hladilnik po steklenico piva, saj pregovor pove, da se klin s klinom izbija; v pričakovanju slastnega požirka. Za vruga, v prijetno hladnem prostorčku med pomivalno mizo in pralnim strojem ni bilo niti ene steklenice, samo — listek. Draga ženičica pač pozna mojo navadico in res ni mogla najti primernejšega prostorčka za sporočila — »Odhajam k mami, sista sem tvoje pijanosti in veseljačenj«. »No ja, končno imam nekaj časa mir, dokler moja ljuba tašča ne uredi odnosov med nama«.

Zakrutilo mi je v želodcu, aha, treba bo jest. Namenil sem se v prijetno oštarijo za vogalom, kamor sem vedno zahajal ob takih prilikah. Kolovratim po ulici in srečam znanca. »Jaka, kam pa jo mahaš?« »K mehanikarju po vozilo!« (avta sploh nimam, kaj šele fička). »Kdaj si pa kupil avto, kakšne znamke je, ti dobro vleče...« »je kar bruhalo iz njega, sam pa sem se pripravljaj na odločilni udarec. Imam karavelo, ki je podobna DC-9, pravi pa se ji Iljušin«. Pisano me je pogledal in se brž odpravil na drugo stran ulice. Tudi z njim nisva več prijatelj. V gostilnici sem si zaželel aperitivčka. Pravijo da je Cynar zoper tegobe modernega življenja. Naročil sem si ga, in ko sem ga hotel izpiti se mi približauh spet se mu sline cedijo po pijači na moj račun — Polde. »O, Jaka, že piješ?« »Kje pa, kaj ne vidiš da sem pravkar na sprehodu po Tiivoliju.« Ni se dal odgnati. »Danes si pa dobre volje«. Naglo sem izpil ta ubogi Cynar. »Zaletelo« se mi je in vsebina je blagodejno poškopila njegovo praznjo zmečkano umazano srajco. Kar odneslo ga je iz gostilne.

Predajati sem se začel zdravilu zoper tegobe. Pridružil se mi je tudi sosed Cvetko, ki me ni še nikoli ni prevaral, pa tudi na moje jedke besede zoper »prijatelje« je jemal za hec. Končno sva se le spustila v debato, tako kot po seji delavskega sveta. Povedal sem mu tudi taktiko, katero uporabljam zoper nekatere ljudi, ki mi niso všeč. Veš kaj Jaka, napiši vse skupaj in objavi v Tosami, s honorarjem pa si bova plačala zapitek, sam sem brez denarja.

Kot epilog: Tega Cvetota se jaz izogibam.

Milan Drčar

IZREKI

Tisti, ki ni videl zaljubljenega žene, ne more reči kakšna je.

GAUTIER

Ni bilo še take modrosti, ki bi mogla pregnati norost s sveta!

Če ne moreš nikdar nikogar pohvaliti, ne pričakuj tudi samobnega priznanja.

Žene so ljubice mladim možem, tovarišice zrelim in bolničarke stariim.

BACON

Spomin je edini raj, iz katerega nas nihče ne more pregnati.

RICHTER

Marsikatera se spreobrne, ko se v posteljo zvrne.

MAHKOVEC

Dobra žena je kot wertheim ključavnica: odpira jo en sam ključ.

Če res drži, da pametni odneha, potem velja, da vladajo neumni.

Gentlemen je moški, ki vedno točno ve, kako daleč predaleč sme pri ženski.

Skrivnost življenja ni v tem, da delamo tisto, kar imamo radi, temveč da imamo radi tisto, kar delamo.

Starost moškega spoznamo najpogosteje po tem kaj govori, starost ženske pa po tem, kaj ji lahko rečemo.

Ni res, da letajo ženske za moškimi; nobena past ne teče za žrtvijo.

Simpatični so nam tisti, ki imajo o nas dobro mnenje.

Lepota je minljiva, neumnost je večna.

Bolje je omahovati kot ga polomiti!

T. JEFFERSON

V hudih dneh se najlažje spozna vrednost človeka.

Richard JAKOPIČ

Jutrišnja napako najlažje odpraviš danes.

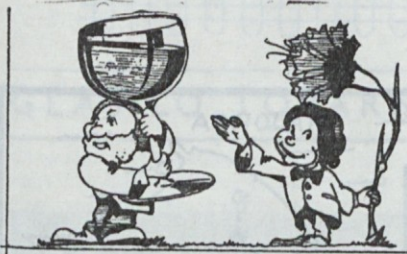
Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Mara Juvan - blagajnik, Danica Merlin, Magda Smole, Ivanka Osolin, Marija Presek - korektor, Slavko Bajec, oec. Franc Cerar, Milan Drčar, Dušan Dolgan, Miro Pavlič - fotograf, Franc dipl. ing. Peterlin, Jurij Vulkan in Dušan Borštnar - odgovorni urednik. Tiska Papirkonfekcija Krško obrat Valvasorjeva tiskarna
Naklada 800 izvodov

Kadrovske vesti

OD 12. V. DO 11. VI. PRAZNUJEJO SVOJ ROJSTNI DAN:

V konfekciji:

3. 5. Djurašević Radmila, 29. 5. Burja Katarina, 5. 6. Cerar Vida, 4. 6. Čevka Cirila, 13. 5. Gotar Sonja, 15. 5. Gostič Majda, 1. 6. Klopnič Pavla, 22. 5. Križar Vida, 26. 5. Lamut Pepca, 17. 5. Mislej Tončka, 21. 5. Novak Hermina, 28. 5. Pogačar Marinka, 20. 5. Pevec Draga, 3. 6. Rojc Lojzka, 22. 5. Skok Mimi, 2. 6. Volčini Ivica, 19. 5. Kovač Marija, 28. 5. Skol Helena, 3. 6. Pirc Stefka, 26. 5. Kerč Helena.

Pri filtrih:

26. 5. Jarc Mojca, 20. 5. Krulc Srečko, 8. 6. Kralj Anica, 16. 5. Razdevšek Ivana, 27. 5. Pervinšek Marija in 5. 6. Volavšek Anica.

V belilnici:

23. 5. Pirnat Stane

V tkalnici ovojev:

22. 5. Bevc Amalija, 13. 5. Jerak Ivanka, 29. 5. Kokalj Tončka, 30. 5. Lekan Milka, 14. 5. Podlipnik Ivanka, 7. 6. Smrekar Fani, 24. 5. Dimc Vida, 25. 5. Pervinšek Avgust.

V študi:

23. 5. Kavka Tone, 10. 6. Kralj Alojzija, 30. 5. Pevec Nila, 28. 5. Sačič Tončka.

V avtomatski tkalnici:

24. 5. Suša Vida.

V pripravljalnici:

17. 5. Bore Magda, 6. 6. Križman Alojzija, 28. 5. Orel Tončka, 26. 5. Uštar Marija.

Splošno kadrovski sektor:

4. 6. Vodlan Srečo, 25. 5. Flis Rudi.

V komercialnem sektorju:

16. 5. Muhič Jožica, 11. 6. Perko Marija, 6. 6. Rozman Janez, 7. 6. Juteršek Vida, 30. 5. Tratnik Janko in 25. 5. Urankar Srečo.

V pomožnih obratih:

7. 6. Belcjan Franc, 19. 5. Prašnikar Tone.

V tehničnem sektorju:

7. 6. Ovsec Anica, 19. 5. Vodlan Vida in 27. 5. Čretnik Marija.

POROČILI SO SE:

Grčar Marija in Svetlin Janez, Šorn Marija in Planinc Peter, Slapar Tončka, por. Žebalc in Sovinšek Vera.

IZ PODJETJA STA ODŠLA:

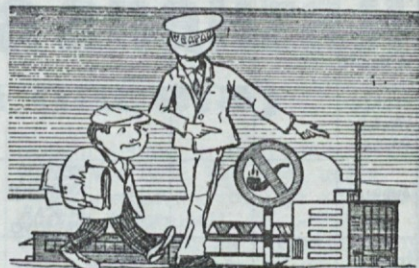
Banko Francka — konfekcionar-ka — upokojena in Arnuš Tone — strojni ključavničar — sporazumno

RODILI SO SE:

Černelč Joži — hči, Gostič Angelci — hči, Pirnat Ivanki — hči
Čestitamo!

V PODJETJE JE PRIŠEL:

Videmšek Andrej — strojni ključavničar

BV

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

Tokrat so žrebale reševalce za nagrade iz aprilske številke »TOSAMA« tovarišice iz oddelka Filtri.

Tov. Ulčkar Štefka, Merkužič Cveta in Smolnikar Jelka so prisodile nagrade:

1. nagrado v vrednosti 30.— prejme **Breznik ing. Helena**
2. nagrado v vrednosti 20.— prejme **Blatnik Francka**
3. nagrado v vrednosti 10.— prejme **Merkužič Danica**

Čestitamo!

Vatka Votek in Filter Filip

N a g r a d n a k r i ž a n k a

	POPEVKA BOBA STEFANOVIČA	PREVAŽANJE	JAP. TELOVADEČ	DEL IMENA ITAL. ULIC	MESTNA TRONJAVA V ATENAH	STAVČNA NIKALNICA	11. ČRKA	ODDELEK PODETJA	VSEM OBILO SREČE	MALORCA			
ČASČENJE V PESMI									VRSTA OSEB. AVTOMOB.	DRŽAVA V AZIJI			
SLOVEN. LETALIŠČE							"KING" COLE PADAR						
VZDRŽEVALEC REDA						GL. MESTO ITALIJE (DRIG) LUKNJA V KOZI				JUG. SKAKALEC S PALICO	TATVINA	GRELNİK ZA VODO REKA	
ANDRIČ				MESTO V KVARNERU SMUČAR. DRUŠTVO							TOVOR, TEŽA		
ŠOLSKI ODBOR			VEZ. PREBIVALKE ITALIJE						JUG. REPUBLIKA VEZNIK				
REDKO Ž. IME								IKARUS RIMSKA 1				ENAKA SOGLAS. SRBSKA ŽED	
ŠVEDSKA	TONA TRENJE			POPEVKA TEREZE KESOVIJE MOČAN									
UTAJITEV								KRIŽANKO SESTAVILA REZI DEMŠAR	KOS POHIŠTVA ZVEZA BORCEV				
EMILE								JOSIP BROZ	ZVERINA				KIP GOLEGA TELESA ČEŠKI KAMION
TUJE HOŠKO IME									BIHAČ SLOV. FILM			KONEC ŠAH. PARTIJE	
RIMSKA ŠTEV. 500	JOD DRŽAV. BLAGAJNA			NAMIZTEN IGRALEC FUJUNG						4. ČRKA		IZRAEL. LUKA BARILO	
ŠPANSKA NOGOM. KLUB					TOPLICE V SLOVENIJI				OLIVER HLAKAR	PRVI SOGLASNIK BELOKOŽCI		SLOVEN. TEDNIK LJUBLJ. LOKAL	
SKLADATELJ BLAŽ						GEOMET. LIK TOVARNI V LJUBLJI							POLMER PETI INTERVAL
AVSTRIJ. NOGOM. KLUB				ALOJZ GRADNIK SLAVONSKI BROD			REKA V AFRIKI	ZAHOD. DRŽAVA POD					
ZAPORNIK									NORD	MESTO V SZ. LJUB. Ž. IME			REKA V NEMČIJI
												ISOVIČ SAFET OSLOV GLAS	
												INDUSTR. NAFTI POM. GLAGOL	
									RIJEKA STAROSLOV. PIJAČA				
							16. ČRKA	ITAL. KAMION FOSFOR				SKUPINA PTIC 2. SOGL.	
													POVRŠ. MERA